

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Gvilelmi Postelli De Repvblica

Postel, Guillaume

Lvgdvni Batavorvm, 1635

Cap. VII. De quingentis viris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65533)

72 DE REPUBLICA
in perpetua dignitate, quoad vita
& æquitas comes fuerit.

C A P. VII.

De quingentis viris.

Οἱ πεντακῆσιοι, quingenti
viri, nomine ordinis nume-
rum aperientes, tam dignitate,
fama, quam officio, secundum
post Ariopagitas locum obtinue-
re: quorum apud Græcos autho-
res ita frequens est mentio, ut
nulla plane causa, nulla oratio il-
los non celebret. Hi enim civi-
lia munera, rerumque actiones,
de quibus quotidie popularibus
iis oboritnr, iudicare solebant.
Tempore functionis ab Ariopa-
gitis ita differebant, quod hi
erant διάδοχοι, permutatorii, id
est, quotannis sorte eligi soliti: il-
li erant δῖονες καὶ ἀδιάδοχοι. ut
iam ante dixi. Erant hi quo tem-
pore iudicabant, quo in munere
sunt prætores & supræfecti, quos
bail-

baillivos aut locum tenentes ci-
 vilem dicimus. Annuo vero spa-
 tio tantum eam dignitatem ha-
 bebant, ne (quod nimis crebro in
 locis non paucis experimento vi-
 detur) sordes, atque cæteræ quæ
 inter iudicandum possunt eveni-
 re corruptelæ, beneficio proro-
 gatæ dignitatis tegerentur ale-
 renturque Magnus vero nume-
 rus faciebat (quod ea de re serva-
 tur in curiis quas parlamenteas
 vocant) ne facile quid vitii in
 consortium irreperet. Verum
 quia tanta multitudo una & in
 uno posita loco vix potuisset sua
 exequi munera, in decem partes
 dividi solebant secundum tri-
 buum numerum: quibus singulis
 quinquaginta viri ex eo nume-
 ro obtingebant, suoque loco tri-
 ginta & quinque dierum spatio
 ius dicere consueverant. Is vero
 dierum numerus decies repetitus
 annum lunarem trecentis &

E s quin-

quinquaginta diebus constan-
 tem, qualem Athenis observare
 solebant, reddit. Noster vero so-
 laris illum diebus quindecim &
 quadrante superat. Propter item
 copiosam multitudinem ex illis
 quinquaginta. x. eligebant, quos
πρωτοειρητες, id est, præsides (ut dixi)
 nominabant: ex quibus ipsis tan-
 tum septem, per singulos scilicet
 dies hebdomadis, sortito elige-
 bantur. Quo die quisque rebus
 præerat, arcis conservabat claves,
 dicebaturque *ο επιστατης*, præses,
 & *τας κλεις τ' ακροπόλεως πισυ-
 τεις*, cui arcis claves credebantur.
 Verum de his paulo post. Quum
 quinquagenarius numerus suo
 officio fungeretur, vocabatur
 iam mutato nomine prytania,
 aut, *οι πρυτανεις*, tanquam à fre-
 quentiori cura *επιταμιεις των
 πυργων*, recondendi & servandi
 frumenti in publicam necessita-
 tem. Non desunt qui dictos *δωδεκα*

ἢ ἀποταμίαν velint : τὰ ἀποταμίαια
 vero pecunias publicas esse, quas
 actor & reus etiam post iusiuran-
 randum de calumnia (in quo fidei
 bonæ anchoram ut præscripto le-
 gum ponimus, ita omnino pa-
 rum fidei esse videbant) in æra-
 rium publicum deponere coge-
 bantur : ut qui causa caderet, di-
 sceret etiam oppignerata atq; de-
 posita, nec temere iudicis aures
 occupare, nec litem iniuste inci-
 pere, aut alterum iniuria in ius
 rapere. Licebat enim cuilibet, ad-
 versarium, advocato teste, qui as-
 sereret in ius vocatum venire no-
 luisse, in ius rapere atque trahere
 nolentem, non modo Athenis,
 sed & Romæ. Athenis vero pe-
 cunia deposita, loco testis erat
 apud Romanos vocari soliti.
 Proculdubio mea quidem sen-
 tentia, si præter iusiurandum de
 calumnia, multa quædam pro li-
 tis ratione deponeretur, ab acto-
 re

re præcipue, & ex illo ærario satisfieret iudicibus iustis in causis versantibus, ad hæc inde desumeretur nomine tenuiorum, qui potius perderent suum contra potentiores ius, quam summam deponere possent lite dignam, ut temeritas debilitati consuleret: tolleretur maximum fomentum litium. Quis enim credat ut vel pili faciat sacramentum, qui proximi vitæ, fortunis, famæ demum moliri insidias non erubescit? Verum parum viderer consilere multis sanguisugis, litiumque alumnis. Redeo itaque ad meos Prytanes, quos $\lambda\pi\theta\ \&\ \pi\rho\upsilon\tau\alpha\iota\epsilon\iota\varsigma$, id est, à sportula dictos ostendi. Illa pecunia depositis cumulata, iudicibus persolvendis, & illis quibus meriti in rempublicam & virtutis ergo victus dabatur, alendis serviebat. $\tau\omicron\ \pi\rho\upsilon\tau\alpha\iota\epsilon\iota\omicron\nu$ crebro minabantur fœneratores debitoribus se in
æra-

ærarium deposituros, ubi plus tempore non poterant amplius petere, ut scilicet miseri debitores ære alieno obruti, cum non possent statim esse solvendo, cogerentur augere fœnus. Huius rei fidem facit Aristophanes in Nehalis, his verbis:

Θήσω πρυτανεί, ἢ μήκῃ ζωῶ ἐγώ.
Moriar ni te in ius depositis prytanis voco. verba sunt fœneratoris ad obæratum. Singulari autem voce tantum τὸ πρυτανείον locus erat in quo iudiciorum causa coibant prytanes, unde nomen. Præterea ubi de Rep. benemeriti diligenter & colebantur & alebantur. Maximum hunc honorem in rep. fuisse, Cic. primo de oratore testis est locupletissimus, ubi de Socrate agit his verbis. Erat enim Athenis reo damnato, si fraus capitalis non esset, quasi pœnæ æstimatio. ea sententia quum iudicibus daretur,

tur,

tur, interrogabatur reus quam
 quasi æstimationem comme-
 ruisse se maxime confiteretur:
 quod quum interrogatus Socra-
 tes esset, respondit se meruisse ut
 amplissimis honoribus & præ-
 miis decoraretur, & ut ei victus
 quotidianus in prytaneo publice
 præberetur, qui honos apud
 Græcos maximus haberetur.
 Hæc Cicero. Hic ordo solebat
 edicta, decreta, psephismata (ut
 Græca voce Cicero dicit) plebi-
 scitaque omnia explorare, ac de
 legibus perperam latis senten-
 tiam ferre. alioqui enim sine illa
 providentia facile imperitæ plebi
 fuisset impositum. plebs enim
 non raro ea rogat, & probata cu-
 pit, quæ manifesto in eius ruant
 perniciem, nisi consilio & pru-
 dentia coërceatur. Primum ita-
 que populares pro rerum suarum
 usu edicta proponebant, quæ sta-
 tim ab L. viris perpenſa Theſmo-
 thetis

the
 qui
 opu
 mar
 in il
 pop
 tam
 in l
 dice
 id e
 ille
 &
 scri
 dro
 que
 tra
 hac
 nib
 ann
 tu,
 ra,
 tion
 in
 qua

m
 e-
 t:
 a-
 ut
 e-
 is
 ce
 id
 r.
 at
 ut
 oi-
 de
 n-
 la
 bi
 m
 u-
 nt
 u-
 a-
 m
 a-
 o-
 tis

thetis dabantur , ut iam docui:
 qui si probassent , incumberebat
 opus nomophylacibus ut procla-
 mari & servari curarent. Erat
 in illum gravissima actio , qui ex
 populari consensu solum proba-
 tam legem , ratam asseruisset , &
 in loco probatarum adscripsisset ,
 dicebaturque *παράνομων γραφή* ,
 id est , perperam latæ legis actio:
 ille qui accusabatur *οὐ παράνομον
 ψήφισμα γράψας* , qui iniquum
 & præter morem decretum
 scripserit , qualiter fecisse An-
 drotionem & Aristocratem , elo-
 quentissimis orationibus mon-
 strat Demosthenes. Verum de
 hac rescripsi iam in tit. de actio-
 nibus. Ab hoc civili & quot-
 annis mutari solito magistra-
 tu , fasti dies , bellorum tempo-
 ra , fœdera , legationes , roga-
 tiones , edicta promulgata , &
 in summa ad privata usque ,
 quæcunque rationem tempo-
 ris

ris habebant adnexam, supputari & scribi solebant, veluti apud Romanos à Consulibus, hac forma, ἐπὶ ἄρχοντι & πολυκλῆες, μὲν δὲ βοηδρομιῶν & ἕκτη ἐπὶ δέκα, φύλης περὶ πανδύσεως πανδιονίδος, Δημοθένης παιανεύς ἔγραψε ψήφισμα. Principe Polycle, mensis Iulii decimasexta, tribu Pandionide iudices reip. exhibente, Demosthenes Pæaneus decretum tulit. Qui hic nominabatur, erat ἄρχων, de quo suo loco: quæ tribus adfertur, illa est cuius 50. viri ex quingentis sumpti Remp. tunc moderantur. Cæteri Græci ab Olympiadibus, Mosolami à Muhamede, nos à Christo, Judæi à mundi exordio, & quæque gens fere à capite persuasionis rationes in ita temporum. Ad alia nunc transirem, nisi horum iudicum officium me admoneret quadraginta civilium causarum iudicum apud Venetos: qui ut magis

ATHENIENSIVM. 81
magis innotescant, paucis Reip.
præstantissimæ morem indicio-
rum exponere visum est. Ter
quadraginta viri, non ita tamen
magnæ authoritatis nobiles, eli-
guntur ita, ut 24. mensibus tam
capitalibus quam civilibus præ-
sint, hoc modo. Primi quadragin-
ta novi causis exterorum & pere-
grinorum, quorum ingens Vene-
tiis multitudo agit, octonis illis
mensibus præsunt veluti loco ty-
rocinii: post quod tempus urba-
nis de rebus, substitutis in locum
aliis, iudicant. In primo vero lo-
co, ordo ille consilium novum,
in secundo vetus, aut, ut vulgo,
quadraginta civiles, dici solet.
Iam exactis in duobus illis sede-
cim mensibus, veluti probati,
committuntur capitalibus causis
iudicandis, loco civilium XL. vi-
ri criminales dicti. Eam vero di-
gnitatē tunc assequuntur, quan-
vis sint ut plurimum iuniores, ut
F in se-

in senatum admittantur, iusque suffragii etiam habeant in causis gravioribus. Ad hæc Triumviri ex illis in binos menses eliguntur sortito, qui præterquam quod ius suffragii habent, etiam Duci, qui magnus est honos, sua quisque vicissitudine assidere potest: parique cum ipso authoritate de rebus ipsis tam ad senatum quam ad magnum consilium potest referre. Forma vero iudicandi & in civilibus & in capitalibus causis ferme una est. Suffragiis enim fit, quod olim Romanis in usu fuit. Veneti enim causa ultro citroque agitata, habent tres diverso colore urnulas, in quarum unam condemnationis, in alteram absolutionis, in tertiam dilationis amplioris discussionis gratia, globuli linei demittuntur, ita ut nemo possit ex præiudicio alterius favori dare locum, nec etiam ex suffragii decidentis
in

in urnam sono. Extracta suffragia imponunt causis finem. Romani non calculis aut fabis globulisve, sed duabus literis condemnabant aut absolvebant: duabus non liquere significabant. A, ut notavit Asconius Pedianus, salutatis erat litera, absolvi que reum petebat, C. tristis, condemnabat. N. L, non liquere notabat. In capitalibus causis à Græcorum usu Θ literam, qua Θάνατον, id est mortem significant, accepisse etiam Romanos, nigrumque theta appellasse, literarum monumentis reperio. Verū ad mea me recipio.

CAP. VIII.

De Arbitris.

QUIA causarū civilium maior numerus quotidie oboriebatur, quam quibus terminandis, & novis audiendis satis essent quinquaginta viri tribuum: ut hic succurreretur, quadraginta quatuor